

ВІДГУК

офіційного опонента доктора наук з державного управління, доцента
Бурик Зоряни Михайлівни
на дисертаційну роботу Харченко Олексія Андрійовича
на тему «Публічна політика в сфері сталого економічного розвитку»,
поданої на здобуття наукового ступеня доктора філософії
за спеціальністю 281 – публічне управління та адміністрування
(галузь знань – публічне управління та адміністрування)

Актуальність теми дисертаційної роботи та її зв'язок з напрямками науково-дослідних робіт

Політичний простір сучасної України швидко трансформується, що обумовлює необхідність вивчення теоретичних та прикладних засад здійснення та дослідження публічної політики. Аналіз публічної політики є одним з найбільш затребуваних видів політичних досліджень і характеризується інтенсивним характером розвитку протягом останніх років. Особливого значення вивчення публічної політики набуває в сфері сталого економічного розвитку. Це надає можливість спрогнозувати наслідки трансформаційних процесів політичних інститутів та розвиток економічних систем держави. Вироблення публічної політики в сфері сталого економічного розвитку характеризується складним переплетінням політичних та управлінських процесів, в результаті яких відбувається прийняття політичних та управлінських рішень. Окрім того, розвиток практичних аспектів публічного управління в контексті сталого економічного розвитку України, її регіонів, бізнес-структур, освіти, громад свідчить про значну увагу фахівці у дослідженні взаємодії та взаємовідносинам між державою та органами місцевого самоврядування в контексті впливу на соціально-економічний розвиток країни, регіону та суб'єктів господарювання. При цьому особливості системи державного управління та місцевого самоврядування, як інструментів забезпечення сталого розвитку України в умовах глобальних викликів, залишаються недостатньо дослідженими.

Саме тому дисертаційне дослідження здобувача є актуальним, адже дозволяє вирішити проблему інституційного забезпечення реалізації публічної політики та механізму оприлюднення інформації про сталий економічний розвиток держави, регіонів та суб'єктів господарювання.

Дисертація виконана відповідно до плану науково-дослідних робіт Державного університету «Житомирська політехніка» (раніше Житомирського державного технологічного університету) за темами: «Забезпечення економічної безпеки територіальних виробничих комплексів» (номер державної реєстрації 0120U103443). У межах тем автором проведені дослідження, пов'язані з удосконаленням механізмів публічної політики в сфері сталого економічного розвитку.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформованих у дисертації, їх достовірність, академічна доброчесність та повнота висвітлення

Основні наукові положення, висновки і практичні рекомендації, що викладені в дисертаційній роботі, є логічними і послідовними. Обґрунтованість представлених здобувачем наукових положень базується на аналізі інформаційно-нормативної бази, законодавчих актів України, вітчизняних і зарубіжних публікацій.

Теоретичну та методологічну основу дослідження становлять фундаментальні положення теорії державного управління, також наукові праці вітчизняних і зарубіжних вчених з питань формування та реалізації публічної політики в сфері сталого економічного розвитку.

Ознайомившись з дисертацією О.А. Харченко, зазначимо, що робота відрізняється змістовністю, логічною побудовою викладенням матеріалу, комплексним розкриттям досліджуваної проблеми. Це дозволило здобувачеві визначити дискусійні й недостатньо опрацьовані аспекти обраної теми і окреслити новий напрям для власного дослідження. Автором зібраний та опрацьований значний масив статистичної інформації, який належним чином проаналізований та знайшов відповідну інтерпретацію.

Мета, що сформульована автором та яка логічно відзеркалює суть дисертаційної роботи полягає в обґрунтуванні теоретичних положень та розробці напрямів удосконалення процесу формування і реалізації публічної політики в сфері сталого економічного розвитку.

Завдання, що покликані реалізувати вказану мету роботи, вказують на напрями та можливі гіпотези наукового дослідження. Об'єкт та предмет дослідження сформульовані коректно та узгоджені з метою і завданнями наукового дослідження.

Для реалізації мети і завдань дослідження використовувалася сучасна наукова методологія, заснована на принципах системного підходу, специфіка якого визначається тим, що він орієнтує дослідження на розкриття цілісності об'єкта і механізмів, що її забезпечують, на виділення різноманітних типів зв'язків складного об'єкта і зведення їх в єдину теоретичне ціле.

Ґрунтовність, логічність та достовірність отриманих наукових положень, висновків та рекомендацій підтверджується значним списком використаних джерел, а також публікацій та виступів на міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференціях за темою дисертаційного дослідження.

Наукова новизна одержаних результатів

Наукова новизна одержаних в дисертаційній роботі Харченко О.А. результатів дослідження полягає у вирішенні актуальної наукової проблеми в галузі науки державного управління з теоретичних, методологічних та організаційних положень розробки публічної політики в сфері сталого економічного розвитку.

Наукова новизна результатів дослідження полягає у такому:

- удосконалено понятійний апарат публічної політики в сфері сталого економічного розвитку через обґрунтування багатоваріативності підходів до змісту сталого розвитку та уточнення сутності понять: сталий розвиток держави, сталий розвиток регіону, сталий розвиток підприємства, що дало

можливість визначити наступний зміст поняття публічна політика в сфері сталого розвитку;

- удосконалено методологічні положення формування та реалізації сталого економічного розвитку, зокрема: встановлено вихідні положення (зміст понять, мета та завдання); ідентифіковано властивості складових (економічні, соціальні, екологічні, гармонізаційні); встановлено порядок взаємодії між різними видами державної політики в контексті їх місця в забезпечення сталого розвитку; виявлено пріоритетні сфери поширення публічної політики в сфері сталого розвитку;

- доопрацьовано механізм верифікації звітності сталого розвитку економічних суб'єктів як складової системи державного управління сталим розвитком через умотивовання залучення органів державного управління до процесу верифікації звітності про сталий розвиток;

- удосконалено механізм оприлюднення інформації про сталий розвиток суб'єктів господарювання, який представлений в формі інформаційної моделі, яка передбачає: 1) розгляд підприємства як соціально-еколого-економічної системи у взаємозв'язках із природним, економічним та соціальним середовищами; 2) порядок обрання моделі звітування про сталий розвиток; 3) порядок звітування про сталий розвиток суб'єктів господарювання; 4) складові процесу верифікації звітності сталого розвитку; 5) обґрунтування ролі держави як контролера, користувача та регулятора;

- визначено публікаційну активність вітчизняних та зарубіжних вчених щодо сталого економічного розвитку, що дозволило на основі бібліометричного аналізу встановити значний інтерес науковців до питань сталого економічного розвитку та вивити пріоритетні напрями трансформації публічної політики в сфері сталого економічного розвитку;

- обґрунтовано сучасні риси сталого розвитку України в контексті складових: економічна, соціальна, екологічна, що дозволило виявити критичні точки та встановити напрями розвитку публічної політики в сфері сталого розвитку;

- визначено інституціональні положення державного управління сталим розвитком в Україні через формування: поняття «інституалізації державного управління сталим розвитком», під яким пропонується розуміти дослідження сфери державного управління з метою розпізнання та визначення відповідних інститутів, формалізації та систематизації фундаментальних положень (об'єкт, мета, принципи, функції, повноваження, форми, норми), їх зв'язків, комунікацій в межах керівних дій щодо сталого розвитку країни, а також інституціонального механізму державного управління сталим розвитком в Україні, що включає: мету, об'єкт, принципи, сукупність інституцій (регуляторні та нерегуляторні інституції прямої та непрямої дії), їх функцій, повноваження, зв'язки і комунікації, форми діяльності, результативні та функціональні норми.

Значення результатів для науки і практики

Проведене Харченко О.А. дослідження має теоретичне і прикладне значення, а тому застосування запропонованих рекомендацій сприятиме розвитку теоретичних засад та розробці напрямів удосконалення процесу формування і реалізації публічної політики в сфері сталого економічного розвитку.

Основні положення дослідження доведені до рівня конкретних розробок, придатних до використання суб'єктами державного управління, зокрема: Житомирською обласною державною адміністрацією; Житомирською обласною радою, Державним університетом «Житомирська політехніка».

Повнота висвітлених наукових положень, висновків і рекомендацій в опублікованих працях

Основні положення дисертаційної роботи опубліковано у 9 наукових працях, із них: 1 монографія; 2 статті у зарубіжних виданнях, що включенні до міжнародних наукометричних баз даних; 3 статей у вітчизняних фахових

виданнях, що включенні до міжнародних наукометричних баз даних; 3 тез доповідей на міжнародних та всеукраїнських конференціях.

Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертації

Не зважаючи на те, що дисертаційна робота Харченко О.А. на тему: «Публічна політика в сфері сталого економічного розвитку» виконане на достатньо високому теоретико-методологічному рівні, мають місце окремі дискусійні положення, зауваження та побажання:

1. Розроблений механізм верифікації, що переставлений в підрозділі 3.3 не відповідає сучасним підходам щодо зменшення впливу держави на підприємницький сектор. Зокрема введення ще одного напрямку державного контролю призведе до формального підходу з одного боку, а з іншого зменшить рівень варіативності щодо вибору моделі звітування. Крім того, жодна із наведених моделей звітування в підрозділі 3.2 не передбачає державного впливу.

2. Пропозиції автора щодо удосконалення понятійного апарату (підрозділ 1.2) потребують додаткового пояснення з наступних позицій: по-перше, запропоновані визначення мають застосовуватися на державному рівні чи є лише поглядом автора в контексті даного дослідження; по-друге, автор не надає взаємозв'язку між сталим розвитком держави, регіону та суб'єкту господарювання

3. Автором в підрозділі 1.3 запропоновано вихідні положення публічної політики в сфері сталого економічного розвитку. Проте не визначено ні об'єкту і предмету такої політики, що значно покращило б роботу

4. Робота значно виграла б якби автор проаналізував сучасні міжнародні акти та угоди та вітчизняні нормативно-правові акти щодо публічної політики в сфері сталого розвитку.

Разом з тим, вказані зауваження та побажання не знижують загальної науково-практичної цінності дисертації і не впливають на позитивну оцінку наукового дослідження Харченко О.А.

Загальний висновок

Дисертаційна робота Харченко Олексія Андрійовича на тему «Публічна політика в сфері сталого економічного розвитку», представлена на здобуття наукового ступеня доктора філософії є самостійним, завершеним науковим дослідженням, що характеризується єдністю змісту та має теоретико-методологічну та практичну цінність для галузі науки державного управління.

На підставі вищевикладеного можна зробити висновок, що дисертаційна робота на тему: «Публічна політика в сфері сталого економічного розвитку» відповідає вимогам «Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів від 06.03.2019 р. №167, а її автор Харченко Олексій Андрійович заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування».

професор кафедри управління та бізнес-адміністрування
ДВНЗ «Прикарпатський національний університет
імені Василя Стефаника»,
д.держ.упр., доцент

З. М. Бурик

